

ΤΡΙΤΗ ΓΝΩΜΗ

Δεξιός και αριστερός λαϊκισμός

Του ΘΑΝΟΥ ΒΕΡΕΜΗ*

Η προετοιμασία της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ για πιθανές επικείμενες εκλογές απειλεί τους Έλληνες με απώλεια των θυσιών που υπέστησαν την τελευταία τετραετία. Η μεν Νέα Δημοκρατία με τον ανασχηματισμό προς την κατεύθυνση της λαϊκής Δεξιάς, το δε ΠΑΣΟΚ με την επανεμφάνιση στα παρασκήνια του βαθέος Κινήματος. Η Ν.Δ. με την εμμονή να ξανακερδίσει τα απολωλότα πρόβατα των εξαφανιζόμενων Ανεξάρτητων Ελλήνων και το ΠΑΣΟΚ με το να επαναφέρει τα ερίφια που βρίσκονται στον ΣΥΡΙΖΑ και ίσως να ψαρέψει και μερικούς ψηφοφόρους της ΔΗΜΑΡ.

Προεκλογική περίοδος σημαίνει υποσχέσεις και προσλήψεις, ελάχιστες θυσίες και μεταρρυθμίσεις που θα κακοκαρδίσουν τον αναξιοπαθούντα λαό και μοιρασιά του πρωτογενούς πλεονάσματος που με τόσο κόπο εξοικονομήσαμε.

Ο κ. Λοβέρδος προσπαθεί να εξαγοράσει τη θέση του στο υπουργείο Παιδείας με υποσχέσεις επαναπροσλήψεων και μεταγραφών. Ιδιαίτερα μεταγραφών οι οποίες υπήρξαν μία από τις μεγάλες πληγές των ΑΕΙ. Θα έκανε καλύτερα αν έριχνε όποιο βάρος διαθέτει στην υλοποίηση, επιτέλους, του νόμου Διαμαντοπούλου. Οι προεκλογικές του φιγούρες είναι μάλλον διαφανείς και δεν προσθέτουν στο γόητρο του ΠΑΣΟΚ.

Αν λογαριάσουμε ποιοι ανεπιθύμητοι των δύο κομμάτων στηρίζουν την κυβέρνηση Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ, θα τρομάξουμε. Τι μένει να ευχόμαστε; Η προσπάθεια ανασύστασης του Κέντρου θα έφερνε ένα φρέσκο αεράκι στην πνιγνή ατμόσφαιρα του αναχρονισμού που λέγεται «η πολιτική μας ζωή». Η μεν Ν.Δ. με τη λαϊκιστική Δεξιά που πλησιάζει κάποια ανεπιθύμητα ευρωπαϊκά πρότυπα, ο δε ΣΥΡΙΖΑ με την περιφερόμενη λαϊκιστική Αριστερά καϊδεύει τα αυτιά των πληγέντων από την κρίση, χωρίς να εξηγήσει πώς θα την αντιμετωπίσει.

Δυστυχώς, αν εξαιρέσει κανείς το «Ποτάμι», ο χώρος του Κέντρου προς το παρόν διαθέτει σχηματισμούς που κυμάνθηκαν στις ευρωεκλογές από 0,5%-1,5% των εκλογέων. Οι άκαπνοι

Η απλή αναλογική ίσως αποδώσει αρκετά κόμματα στη Βουλή ώστε να υπάρξουν ευκαιρίες συνασπισμού, να μειωθεί η πώλωση και να ανανεωθεί το σύστημα με νέες παρουσίες.

«58», που μειώθηκαν από τις λιποταξίες, αποτυχόντες υποψήφιοι της «Ελιάς» και ελάχιστοι της ΔΗΜΑΡ, αποτελούν το κεντρικό διακύβευμα. Μένει, συνεπώς, στο «Ποτάμι» να συγκεντρώσει τα πρόβατα και τα ερίφια του κέντρου και να αναζητήσει ονόματα αντάξια των υποψηφίων του στις ευρωεκλογές.

Ο Αλέκος Παπαδόπουλος με την έκκλησή του για άμυνα κατά του «ιδεολογικά πολυμορφικού λαϊκισμού», με ανάγκασε να αναμορφώσω το άρθρο μου αυτό, γιατί κινδύνευα να επαναλάβω, χωρίς να το ξέρω, τις δικές του απόψεις. «Στις επόμενες βουλευτικές εκλογές θα συγκροστεί η λαϊκιστική Δεξιά με τον αριστερό ιδεολογικό λαϊκισμό (...). Ο οικονομικός και κοινωνικός κίνδυνος (...) είναι ορατός», είπε ο Αλέκος Παπαδόπουλος.

Όποιο κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων (το πιθανότερο) αναλάβει τη μετεκλογική εξουσία θα βρεθεί αντιμέτωπος με απίστευτες προκλήσεις. Ένα 30% των μεγάλων πόλεων να ζει κάτω από τα όρια της φτώχειας, μια υπερτιμημένη σε κόστος ενέργεια με κύριο ένοχο το κράτος που την υποθάλλει, ένα ανίκανο και διεφθαρμένο Δημόσιο, μια κοινωνία που ρέπει σταθερά προς το κράτος-τροφό. Σκεφτείτε υπό τις

συνθήκες αυτές το ενδεχόμενο κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων που θα διευρύνει το κρατικό καρκίνωμα και θα κρατικοποιήσει τράπεζες και άλλες εταιρείες υπό τη διαχείριση που ήδη ξέρουμε.

Ίσως είναι καιρός να θεσπίσει η σημερινή κυβέρνηση το σύστημα της απλής αναλογικής για τις μεθεπόμενες εθνικές εκλογές, καθώς είναι απίθανο να βγει κυβέρνηση με το ισχύον σύστημα στην επόμενη αναμέτρηση. Η απλή αναλογική ίσως αποδώσει αρκετά κόμματα στη Βουλή ώστε να υπάρξουν ευκαιρίες συνασπισμού, να μειωθεί η πώλωση και να ανανεωθεί το σύστημα με νέες παρουσίες.

Το πιο τοξικό κληροδότημα του πρόσφατου πολιτικού μας παρελθόντος είναι σίγουρα ο λαϊκισμός. Πρόκειται για τη διάκριση της κοινωνίας σε προνομιούχους και μη. Ανάμεσα στους προνομιούχους λογίζονται και οι άριστοι. Η αριστεία κάποτε οφείλεται σε έμφυτη μαθησιακή ευκολία, αλλά συνήθως είναι προϊόν πειθαρχίας και σκληρής εργασίας. Ο λαϊκισμός εκθρεύεται την αριστεία και έτσι οι άριστοι αναγκάζονται να πάνε αλλού να αναζητήσουν την τύχη τους. Ως πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας, είχα κάνει έκκληση

στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής να επαναφέρει τα πρότυπα δημόσια σχολεία (Βαρβάκειο, Ζωσιμαία Σχολή, Δεύτερο Γυμνάσιο κ.λπ.) ώστε να ευνοηθούν οι μη ευνοημένοι οικονομικά, αριστεί μαθητές. Η απάντηση από σημερινό βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ ήταν: «Εμείς πιστεύουμε στη Δημοκρατία του μέσου όρου». Ουδέν σχόλιο.

Η αναξιοκρατία της Αριστεράς, που θέλει να διατηρήσει μια ψευδεπίγραφη ισότητα ανάμεσα σε διαγωνιζόμενους κάθε μορφής, δεν διαφέρει παρά ελάχιστα από την παραδοσιακή αναξιοκρατία της Δεξιάς όταν θέλει να διατηρήσει τους «ημετέρους» ευχαριστημένους. Το κοινωνικό σύνολο θα πληρώσει, βέβαια, τον λογαριασμό της αναξιοκρατίας και των δύο.

Τον δέκατο ένατο αιώνα στο αγγλικό Κοινοβούλιο ανταγωνιζόταν το κόμμα της συντήρησης παλαιών αξιών με εκείνο που πρόσβευε την επικράτηση της νεωτερικότητας. Σήμερα στην Ελλάδα αγόμεθα σε ανταγωνισμό ανάμεσα στον δεξιό και τον αριστερό λαϊκισμό με στόχο όποιο ποιοτικό μέγεθος διαθέτει η έρημη αυτή χώρα.

* Ο κ. Θάνος Βερέμης είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών.